

44-5 N. 17

DE IMMINENTI ECCLESIAE

SCHISMATE AVERTENDO

AD EXCMUM. ET EMMUM. D. D. LUDOVICUM BORBONIUM
S. R. E. Cardinalem de Scala, Archiepiscopum Toletanum,
Hispaniarum Primatem, Hispalensis Ecclesiae perpetuum
Administratorem, omniumque Provinciarum Hispanarum
Regentiae Praesidem: ad omnes Catholicae Communionis Sa-
crosanctos Episcopos, Venerabilesque Presbiteros universam
utriusque orbis Ecclesiam illustrantes:

VALENTINI DE ORTIGOSA

Presbiteri Arriatensis

EPISTOLA.

MENSIS MARTII DIE XXX. AN. 1813.

GADIBUS: IN TYPOGRAPHIA TORMENTARIA,
apud Joannem Dominicum de Villegas.

Attendite vobis & universo gregi , in quo vos Spiritus-Sanctus
posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei , quam acquisivit san-
guine suo. Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam
lupi rapaces in vos non parcentes gregi , & ex vobis ipsis
exurgent viri loquentes perversa , ut abducant discipulos
post se.

ACTUS APOST. CAP. XX. VERS. 28. 29. 30.

EXMO. ET EMMO.

D. D. SANCTÆ ROMANÆ ECCLESIAE

CARDINALI LUDOVICO DE BORBON,

ARCHIEPISCOPO TOLETANO, ET HISPANIARUM PRIMATI,

universisque Communionis Catholicæ Episcopis per totum
mundum dispersis, ac dignissimis Con-Presbiteris meis.

Cum ferè per sex annos Ecclesia Dei Sancta mœrens, Apostolico incarcerato Pastore, incessanter clamando, Omnipotentem rerum Dominum lacrymosa rogâret, corporis lacerationem sublato capite timuit, pacis, unitatis, atque Communionis Catholicæ nexum solvendum perhorruit. Ingemuit totus orbis, & immanissimam impiissimi Galliarum Imperatoris sævitiam Sanctissimum erga Romæ Pontificem miratus est. Abhinc retro sæculis nemo hominum vidit tam diuturnam contentionem humilem inter & superbum, mansuetum & iracundum, inermem & magnis phalangibus armatum, reverentia dignissimum Senem & hominem procacem, legitimum Petri Successorem inter & Sancti Ludovici throni usurpatorem. Vicit armis Imperator; vincendo tamen victus à Sene fuit. Fortis illa, atque imperturbabilis animi constantia suggestionibus, insidiis, & minis nunquam acquiescens, universo mundo veluti maximum Religionis Catholicæ triumphum apparuit. Ad vincula damnatus, & in vinculis hodie usque detentus augustissimus Petri Successor ætate nostra inauditum, solius Neronis aut Domitiani tempore dignum, plusquam mirabile dedit spectaculum. Orbis terrarum populi & nationes, cujuscumque etiam Sectæ & Religionis homines illud fortitudinis exemplar quasi stupefacti mirantes, „conticuere omnes, intentique ora tenebant.” Hodiedum adhuc fixis oculis tantorum finem desiderant: fortasse etiam dato tempore, faxit Deus, pace Ecclesiæ restituta horum imperterritæ fidei signorum intuitu, liberalioribus,

quàm usque nunc vigentibus principiis, per obscurorum fata temporum nimia fide creditis innixi, ampliissimum Protestantibus Ecclesiis aditum aperiemus, ac mutuo, & cordiali amplexu Græca, atque Latina Ecclesia unum ovile in uno Pastore sub una fide fiet.

Sed ut ad Ecclesiam Dei Sanctam deveniamus; quis vestrum, dignissimi Catholicæ Communionis Episcopi, & Sacerdotes, Pii Septimi Patris nostri captivitatem tam diuturno, atque incerto tempore prospiciens multiformis proditoris artes non verebitur, ut adinstar ferocioris, callidi, ac venenosi colubri vel mortem infligere rabie, qua pollet accensus, valeat; vel tot tantisque laboribus, & ærumnis ille tabescens, longæva ætate confractus, atque diro dolore affectus in vinculis animam Deo reddat, desolatos relinquens orphanos, à lupis rapacibus invadentibus gregem absque Pastore vorandos? An supini spectatores erimus intuentes famelicum, rabidumque canem etiam proprium temere laniantem Pastorem? Illa tunc Civitas Dei Jerusalem, quæ in terris est, quasi in convalle fletus posita, delitescens; grex ille Sanctus Christi pretioso Sanguine redemptus quo Rectore gubernabitur, quo Pastore pascetur? An hisce etiam amarissimis temporibus præter tot, tantaque mala gentis nostræ, Hispanæ præsertim, visionem videbimus Zachariæ „pastorem stultum, qui derelicta non visitabit, dispersum non quæret, & contritum non sanabit?“ Nonne surget inter nos pseudo-Christus, vel pseudo-Propheeta signa magna, & prodigia faciens, ita ut in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi? An non ille solummodo Galliarum, sed & aliorum Europæ regnorum Usurpator, & prædo, ut suo Monarchiæ universalis somnio blandiatur, Petri Primatum, & Sedem non ambiat vel sibi (in effronti homine nil mirum) vel suo Cardinali de Fesch Consanguineo, vel sacrilego suo Confessario, potius adulatori, Cardinali de Mauri, sive apostatæ Episcopo Talleyrand, vel demum amicissimo cuilibet ruinis Vaticani triumphum ædificare volenti? Horrendum sane Schisma vereor, & animus meminisse horret.

Sed quis vestrum, gregis Dominici Pastores, & nostrum in hac tribulatione refugium, anteacta tempora recolendo, versutissimi hominis gressus omnes usque ad minimum scrutando sive in bello, sive in pace, vel dum regna fraudulenter invadendo rapiebat, aut provincias subdole militum legionibus occupatas, inermi, & invito domino, cuilibet sui exercitus Duci tradebat, vel quando dulcioribus melle verbis deceptos, sopitos Europæ Principes captivos ducebat; quis vestrum, inquam, dum tot, tantaque callide, ac dolose ab iniquo homine meminit peracta, timore perterritus non expavescit? Ubi-

nam sunt Principes, Reges, Præsides, & Rerumpublicarum Senatores Europæ? ; ubinam tot, tantique Duces, Comites, & Principes Hollandiæ, Helveciæ, Westphaliæ, & Confederationis? ; ubinam Princeps Enghuien? ; ubinam augustissima Sancti Ludovici Stirps Ludovicus XVIII cum omnibus suis fratribus, consobrinis, & consanguineis? ; ubinam Portugalliæ Princeps, Neapolitanusque Rex Ferdinandus? ; ubinam Carolus IV? ; quò Ferdinandus VII hujus nostri semper memorandi populi Hispani Pater, & infortunatus ab infantia Rex, aut quò tandem venerandus Petri Successor Pius Septimus, omnium nostrum Pastor, totiusque Ecclesiæ Rector pervenere? interrogate diligenter; & alios quidem victimas jam nefandi hominis gladio, aut veneno in tenebris percussas lugetis, alios autem in ergastulis, & carceribus detrusos, alios denique in longinquas regiones virgam sævientis furoris fugientes non absque amaritudine videtis: ; quis vestrum, iterum dicam, ò Episcopi Ecclesiæ Sanctæ Dei, quis vestrum talia non meminisse horret, & timore pavescit? Adhuc autem interrogate, ; an Magni Friderici Filius ipsomet Patris sui splendore circumdatus hodie coram Regibus apparet? ; quam sortem sortitus est in tanta Regnorum eversione ille veterum Romanorum Imperii Successor Franciscus? ; quis toties decepit Magni Czar perillustrem Filium, inclytum Alexandrum amicum nostrum? ; quis decipere multoties tentavit, quamvis absque fructu, magnificum illum benefactorem nostrum, Anglicum Populum, & æterna gratitudine nostra dignissimum istius populi Regem, & nunc vices suas gerentem Principem? ; quis ad universas Septentrionis, & Meridiei Americæ, & Asiæ provincias speculatores turbulentos mittere ausus est? ; quis denique sub pedibus Regis de Wirtemberg in tabernaculo pastoris venantis, pulveris pyrii acervum abscondere machinaverat, ut nisi admonitus subito prosiliisset, flammis involutus statim periret? ; quæ autem tenebris obvoluta manus hæc omnia commovet, aggreditur & machinatur? Sciscitari etiam vellem, ; ubinam Petri naviculæ Gubernator existit? ; ubinam Pastor?... ego & illum sollicite quæsi, adhuc autem non inveni. ; Ubinam sunt Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales? ; alios in vinculis clausos, alios in regnis & provinciis dispersos, alios autem protervum Galliæ usurpatorem discimus sequentes.

In tanta rerum, & temporum angustia, ; quis cuncto populo christiano pacem, & unitatem largietur? ; quis ad tollendum Schisma sibi sufficiens esse videbitur, si ætate ingravescens Pius, tot, tantisque laboribus confractus moritur; aut ira, & indignatione Tyrannus accensus ob fortissimam

in Domino constantiam, mortem, quam fortasse non nisi multo prolapso tempore palam fiet, secreto veneno infligat? Quid tunc, Speculatores domus Israel, Sponsæ charissimæ Christi Zelatores? quid nobis de legitimo Pastore nutantibus, quid vobis in tam dissitis Regionibus de Petri Successore cunctantibus? percusso Pastore, dispergentur oves gregis? accipiemus iterum vestimenta Christi in quatuor dividentes partes, unicuique militi partem, & inconsutilem sortiemur tunicam, cujus sit? numquid dicemus, ego quidem sum Pauli, alius vero dicet, ego Apollo? Mementote illius Napoleonis effati ad Pium Septimum paulo antequam in vinculis conjiceretur, „Ecclesia Gallicana, inquit, plenam suæ doctrinæ integritatem resumet, si Vestra Beatitudo placitis Imperatoris resistit. (1)

Quicumque hunc subdolum, & versatilem usque ad minimum scrutaverit hominem tam citò in Hispania, & Gallia Catholicum se dicentem, quàm contemptibilia Mahumetis ossa in Egipto profundissime adorantem; vel magnum Judeorum Synedrium Parisiis congregantem, & Moysis legem devotissime suscipientem, aut jam eorum traditiones, et futilem Messiae spem viderit subsanantem; vel demum Luteranis quàm maxime auxilium præstantem, suum Consobrinum Hollandiæ Heredem in Luterana Secta educari vi Constitutionis imperantem, simulque coram Pio Septimo, tamquam Christi Vicario, humiliter genua respexerit flectentem, cur etiam credere dubitabit hunc Protheum in qualibet die, si suis placitis convenire judicaverit Wicleffi vestigia secuturum? „post Urbanum Septimum, ajebat iste, non est aliquis recipiendus in Papam, sed vivendum est more Græcorum;” post Pium Septimum, dicet ille, non est aliquis recipiendus in Papam, sed vivendo more Græcorum, exinde Gallicana gubernabitur independenter Ecclesia.

Machinationum hujus hominis intuitu neque resistere, neque tacere valui: ideo ad vos, Episcopi Sancti, profundo tactus dolore cordis confugio: consolatio populi Christiani vos estis, spes nostra in tribulatione hac, quæ circumdedit nos. Non scripsi vobis, quasi ignorantibus veritatem, sed quasi scientibus eam: ignoscite mihi, si mea me turbavit afflictio; sed & suporttate me. Pluries Dominum rogavi, ut tantum à nobis averteret malum, & vos quidem fecistis; fidem ta-

(1) Ep. Mr. de Champagni ad Emm. Cardin. de Caprara, Parisiis 3. April. ann. 1808.

men nostram Dominus videtur probare voluisse: constantes usque ad mortem nos invenietis, quamvis diu duraturam Patris nostri Pii Septimi captivitatem nunquam nobis expectasse fas erat. „Verum ista spe tanto tempore lapsi, cum durare amplius nequeamus, harum literarum nostrarum hortamento utimur, ut vos ad opem nobis ferendam excitati, deinceps nobis, & vobis compertum sit, & exploratum, quibuscum communionem habere debeatis. Nil prorsus novum, aut inusitatum exposcimus, sed quod olim beatis, ac Deo charis Viris, præsertim vobis, in more positum fuit.” (1) ideo vos, Piscatores hominum, præclarissimi Basilii vestigia insecutantes satagite, ne labefactetur infirmorum fides, atque omnino Petri navicula, veluti dormiente Christo, mergi fluctibus videatur: non nobis iterum nubila tempora sint Urbani, (2) Clementis, (3) & Benedicti, (4) quibus infando quadraginta fere annorum Schismate Christiana Respublica laboravit. In tantum ætate illa malorum crevit hominum perversitas, ut jam Universitas Parisiensis ad relatum Clementem Avinionem sedentem scripserit „eò rem processisse per Schisma, ut plures passim, & publice non vereantur dicere, nil curandum, sintne duo, vel tres, aut decem, vel duodecim Papæ” (5).

Ego vero quamvis insufficiens, acerbo tamen dolore dolens, huic tanto fortasse futuro malo remedia pro meis viribus adhibere volens, & paratos nos esse desiderans, vestra innixu bonitate, potius clamare judicavi, has meas mittendo litteras, quàm tacendo, dum nemo loquitur, Ecclesiam Schismate laborantem lugeam: non arrogantiae hoc opus fuit, absit, sed meae imbecillitatis, & timoris: „tolerabilius mundi mala suscipimus, si contra hæc per præscientiæ clypeum munimur.” (6) quis autem in tanta regnorum, & provinciarum everione, Regum, & Principum supplantatione, senescentis, & infirmi Pii Septimi diuturna incarceratione, Sedisque Romanæ Cardinalium dispersione, quot futura mala non præscit, timet, & paratus se munit? mementote dierum antiquorum vos qui à Spiritu Sancto positi estis Episcopi ad regendam Ecclesiam Dei, prædecessoresque vestros interrogate; quid in his rerum eventibus ad tuendam Ecclesiæ pacem, ut fideles non

(1) S. Basil. de Arian. pers. ad Dam. an. 371.

(2) VII. (3) VII. (4) XIII.

(5) Spicil. tom. 6. p. 96. 97. apud. Bossuet. P. 2. l. 5. c. 7.

(6) S. Greg. M. Hom 35. in Evang.

essent fluctuantes omni vento doctrinae, facere consuevere?
Vos & idipsum facite.

Ab ipso nascentis Ecclesiae exordio, dum neque Concilia generalia ob saevientes persecutiones adunari poterant, neque locus inveniebatur ad finiendas, quae ad universalis Ecclesiae iudicium pertinebant, controversias, medio Epistolarum quaquaversus circummeantium usi sunt Patres: ea ratione cunctorum colligens sententias, quisque paratus videbatur testimonio confratrum suffultus ad unionem strictissime servandam & unitatem Ecclesiae adversus novatores tuendam; „per provincias literae commeabant, docet Sapientissimus venerandae antiquitatis scrutator Episcopus Meldensis, & *rata* (a) habebantur ea, in quae omnes Ecclesiae consentirent: (1) ex illa tanti roboris adunata Episcoporum consensione per Epistolas consignata Divina, supereminens, & valida emanabat vis, quae neque expugnari, neque repelli poterat, & quae in his difficilissimis temporibus omnibus Ecclesiae Pastoribus omnino necessaria est, utpote qui Concilii Generalis spem nullam habeamus. Haec, quotiescumque de gravi Ecclesiae negotio agebatur, erat tunc omnibus nota consuetudo: „quae cum ubique terrarum, ait Meldensis praecitato loco, Praepositi facerent, ac per provincias Romani Pontificis responsa commearent, hinc nempe existebat ille consensus, quem talia negotia postularent.”

Cur autem usque adhuc vestras consolatrices literas, Episcopi Sancti, universum percurrentes mundum non vidimus Hispano, sive Anglico, Lusitano, sive Gallo, Graeco, vel idiomate Latino? an antea adumbratus Ecclesiae status Schismati obnoxius non omnes paratos, & consentientes exigit? quo autem medio propius, & facilius utendum, ut omnis linguae & nationis Episcopus suam de hoc gravi negotio sententiam proferat, aliisque Co-Episcopis communicetur, ut omnes in unum consentiant, & adunentur? quare Concilia Provincialia, robus-

(a) Patres Concilii Provincialis Anthiocheni Epistolas ad universos Episcopos de causa Pauli Samosatani mittere decreverunt: in unum postea literis collectis, toto orbe Paulus damnatus dicitur, quasi ab Oecumenico Concilio sententia lata fuisset: ita Alexander Alexandrinus ad Alexandrum Constantinopolitanum „Paulus Samosatenus, inquit, Concilio, & iudicio omnium ubique Episcoporum ab Ecclesia ejectus est.”
Lab. tom. 12. pag. 18.

(1) Defens. Cleri Gall. cap. 76.

tissimum illud venerandæ antiquitatis brachium ad fidem, unitatemque servandam, tantoties á Patribus commendatum, in pacificis regionibus ad remedia huic tanto futuro malo adhibenda non celebrantur, suaque Concordata omnibus Ecclesiis non circumferuntur? ; an etiam ad hoc opus aggredendum Romani Pontificis Epistolam aut responsa spectabimus? ; O utinam vel sibili tantum sonitus ad nostras posset pervadere aures! sed inaniter illudimur, si vana blandiamur spe. ? Quid plus á Captivo petendum, quam lacrymis non desinat, qua vinctus pro Christo est, rigare catenam? (liceat mihi, Venerande Pastor, hoc tibi breve consecrare apostrophen.) ; Quid plus, O Petri Succesor, dignissimusque Pauli imitator, quid plus á te requirendum nobis erit, qui, quamvis viribus pæne exhaustus præ dolore, ac gemitu tui lacerandi ovilis intuitu nondum defecisti? ; quo majore unquam triumpho vinctus, quàm cùm sex annorum stragibus vincti non potuisti? ; O Magnanimitas, munimentum humanæ imbecillitatis inexpugnabile, hominis supra hominem elevans cor!

Ad vos autem, Episcopi Sancti, meam conversurus orationem, ; quomodo absque solatio, inquam, in vinculis derelinquamus Patrem nostrum Pium, plus de prænuntiato á seipso (1) Ecclesiæ Christi Schismate dolentem, quàm de catena, in qua gloriatur ut Paulus? ; quid aliud exquireret á vobis, si forte ad vos posset suus pervadere sermo, nisi ut parati essetis, & coadunati, & consentientes ad hoc tantum Ecclesiæ malum præveniendum?

Dum navem Petri fluctibus quassatam de proximo imminentique naufragio incolumem servare aggredimur, neque inanes & ad rem futes academicas disputationes accendere, neque more Pharisæico invicem insidiari, ut alter alterutrum capiat in sermone, posteaque non sine gravi fidelium scandalo conviciis afficiat, neque etiam ad placitum juratorum uniuscujusque Cismontanæ vel Ultramontanæ Scholæ principiorum magni momenti negotium nobis pertractare licebit. Venerabilium priorum PP. periculosa tempora consulere, eorumque sanguine signata vestigia insectari, aut etiamsi oportuerit, magnanimiter imitari tenemur: lorica fidei fortiter induentes illi neque mortem pertimescebant, neque vitam amabant: tribulationem, atque angustiam superabant, famem, & nuditatem contemnebant, pericula, & persecuciones forti

(1) Ep. Cardínalis de Gabrielli ad Mr. Lefevre dat. 27. Mart. an. 1808. & altera ejusd. ad eumd. dat. 19. April. ejusdem anni.

animo ferebant, quaquaversus firmo pede ambulabant, & tanquam strenui nautæ in procellis, si naufragari videbantur, navem Petri super humeros arripiebant, & sperantes in Domino salvi facti sunt. Si ob in laboribus constantiam plures patres nostri diro gladio percussi sunt, Magistrum imitati suut, memoria retincentes, „quod non sunt condignæ passionnes hujus temporis ad futuram gloriâ quæ revelabitur in nobis,” & arborem sanguine plantatam, cum tabescit, humiliter, & patienter sanguine rigari debere. Habet enim suos Christi militia milites, moriendo tamen semper vincentes. „Ligabantur, includebantur, cædebantur, torquebantur, urebantur, laniabantur, trucidabantur, & multiplicabantur” (1): „plures efficimur, quoties metimur à vobis. Semen est Sanguinis Christianorum.” (2).

Nullis in rerum angustiis tantotius vires uestras constringere arctius debemus, ut uniti fortiores, & inexpugnabiles simus, quàm dum plures Pontificatum ambiunt, aut Sedem Petri, velut avaritiæ instrumentum capere intendunt, vel Schismatis periculum, ut impresentiarum, timetur. „Copiosum corpus est Sacerdotum, concordiae mutuae glutine, atque unitatis vinculo copulatum, ut si quis ex nostro Collegio hæresim facere, & gregem Christi lacerare, & vastare tentaverit, subveniant cæteri: nam etsi Pastores multi sumus, unum tamen gregem pascimus, & oves universas, quas Christus sanguine suo, & passione quæsit, colligere, & fovere debemus.” (3) Quomodo autem si regnorum turbata facie, vel instante persecutione cogi nequit Concilium generale, nisi per Synodos Provinciales aut per Encyclicas (b) Epistolas subvenire Eccle-

(1) S. Aug. de Civ. Dei lib. 22. cap. 6.

(2) Tert. Apol. pag. 81.

(3) S. Cypr. Epist. 68.

(b) Ad Epistolam Leonis Imperatoris de Thimothei Eluri pseudo-Episcopi Schismate præveniendi interrogantis, plurimorum Episcoporum responsa in compactum volumen ab Epiphanio in latinum de Græco sermone conversum collecta extant, unde Encyclicarum seu Circularium nomen assumptum est Horum Episcoporum unanimi consensione, „Synodum Calcedonensem usque ad sanguinem vindicandam” firmantium, „ac Thimotheum non solum inter Episcopos non haberi, sed etiam Christiana apellatione privari” clamantium, suffultus Imperator Elurum relegans imminens Schisma profligavit. Lib. Brev. vid. & Aur. Cassiod. BB. PP. t. 1. p. 1227.

siae poterimus? ; quæ altera media venerandæ Patrum antiquitati cognita fuere?

Provincialium Synodorum celebrationem multis temporibus oblivioni traditam nunc uti in primis Ecclesiæ sæculis stabilire necessum est: absque illarum saltem annua congregatione, & suarum Sessionum publicatione hoc tantum Ecclesiæ detrimentum vitare non valeamus neque in disciplinæ diu jam monstruose corruptæ, atque scandalizantium morum reformatione, neque in hodiedum timendi Schismatis fluctuatione. An non mirabile, & plusquam mirabile, quod nemini nostrum in notitiam venerit per plurimos annos neque ullam tantoties commendatam Synodum Provincialelem congregatam fuisse? ; Quot quantaque futura mala vitari poterunt, si vos, ô Episcopi Sancti, de hoc tam gravi Ecclesiæ periculo alii ab aliis sententiam, consilium, disciplinam per Epistolas quæritis? Prædecessorum vestrorum industriam imitantes vel Concilia Provincialia celebrate, vel literas ad universos Catholicæ Communionis Episcopos circummeate (c), antequam amarissima nobis adveniat dies, in qua pœniteat vos non fecisse. „Ut honore Apostolico non careatis conservate fidem Apostolicam, confirmate testimonio, roborate scripto, munite Synodo... causa Schismatis incidatur cultello quodammodo Sancti Petri, id est vëra in Synodo fidei confessione.” (1) ; An corporis infirmitatem, vel jam viribus prostratum infirmum expectavimus, ut medicum adeamus? ; Quomodo parati erimus, ut idipsum dicamus omnes, & non sint in nobis Schismata, si vosmetipsi unitatis Catholicæ Custodes prius non estis coadunati, & consentientes? ; Si sub modio absconditis lucernam, quomodo lucebit omnibus, qui in domo sunt? ; Nisi vox vestra auribus nostris insonuerit, priusquam eveniat fluctuatio, abque dubio fluctuabimus; in fluctuatione autem alii deficient, alii in præceps periculum ruent, alii vero dispergentur (d).

(c) Olim magnæ quædam Sedes eligebantur ad mutuam stabiliendam Communionem, cum universi orbis Episcopi vix inter se communicari poterant: Orientales Episcopi cum Patriarca Anthiocheno, Egiptii cum Alexandrino, Occidentales cum Romano, hi autem tres inter se communicabant, concordataque cæteris circumferebant.

(1) Ep. S. Columbanî Presb. Angli BB. t. 12. p. 28. 29.

(d) Theophilus Alexandrinus ut Origenistarum Schisma præveniret ad Orientis Episcopos circularem missit Epistolam, cui rescribens S. Hyeronimus gratias agens inquit, „Vox Bea-

„Episcopatus unus est, cujus à singulis in solidum pars tenetur (1), & quamvis unicuique vestrum pro immediata, & commoda solitudine modica tantum gregis pars commendatur, non tamen in difficilimis, & periculosis temporibus absque totius ovilis cura estis ad unitatem Ecclesiæ invigilandam (e). Si alter alterutrum spectat, neuter vero incipit, omnesque dormiunt, veniet inimicus homo ad agrum bono semine seminatum, & superseminavit zizania in medio tritici: dormierunt in horto pacifice Apostoli; Judas autem non dormiebat: vigilate, Successores Apostolorum, ne forte veniat aliquis missus à Principibus Sacerdotum, & Senioribus populi, & osculo comprehendat, & tradat nos in manus peccatorum. Adhuc finem fraudulentum, & versatilis Galliarum Prothei, omnis sectæ & religionis hominis non vidimus; multiformes suas artes veremur, & quousque tandem perventuras nescimus: vereor sane voracem lupum, qui postquam plurimas de ovili abstulit oves, tentet etiam gregis arripere, trucidareque pastorem: nil non aggredi, nil non subvertere intendit ingeniosa, sævaque Tyranni malitia. Paratos ergo nos esse oportet, & vigilantes, & continuo latrantes: forssitan prædam, quam cogitasset arripiendam, abjiciet insidiator lupus, dum pastores viderit clamantes, canesque latrantes.

Principum protectionem, & gratiam supplices rogate: „pacem Reipublicæ ex universalis Ecclesiæ pace pendere” ipsi norunt. (2) Eorum auxilio Synodos Nationales, aut saltem Provinciales congregare, cæterisque Ecclesiis Concordata circui facite: Si temporum turbulenta series cogere Synodos non permiserit, literas vestris sacrosanctis manibus, etiamsi san-

titudinis tuæ toto orbe pertonuit, & cunctis Christi Ecclesiis lætantibus Diaboli venena siluere... Vincentius Presbiter ante biduum quàm hanc Epistolam darem de urbe venit, crebroque sermone concelebrat Romam, & totam Italiam tuis post Christum literis liberatam.” Ep. 61. al. 71. & Ep. 87. al. 71.

(1) S. Cyp. Ep. 7. de unitate Ecclesiæ.

(e) Ab ipso Calcedonensi Concilio S. Procli circulata Epistola ad Armenos abominandam Ecclesiarum divisionem fallaciis Theodori Mopsuesteni foventes prælaudata fuit, eamque postquam Dionisius Exiguus, ut ad Occidentales Ecclesias progrediretur latino idiomate virtit, altioribus Procli industriam laudibus commendavit. Lab. act. Conc. Calc. v. & Dion. Exig.

(2) S. Greg. M. lib. 5. Ep. 20. ed. nov.

guine oportuerit rubricatas ad universas Ecclesias circummeate, quemadmodum Clerus Romanus vacante sede Pontificali teste Cypriano, „cujus literæ per totum mundum missæ sunt, & in notitiam Ecclesiis omnibus, & universis fratribus, ut esset forma quædam, in qua omnes Ecclesiæ consentirent.” (1)

Quo altero medio omnes Insulas, quibus Sol justitiæ Christus illuxit, & quæ documenta fidei susceperunt, ad jus Sancti Petri, & Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ unitatem conservabimus, si Pontifex Sanctus, Petri Successor Pius vel in vinculis moritur, vel interficitur? Quid in tan dissitis Americæ & Asiæ regionibus facient Episcopi, si qui Romæ viciniore sunt, tacent, dum loqui deberent? An non in amaritudine animæ fluctuantes lugebunt Episcoporum Europam degentium negligentiam, & silentium accusantes? Mihi conscius sum illos desiderio magno vestras consolatrices literas desiderare, ut vobiscum in unum consentientes ab omni futuro periculo oves suas deviare possint; & percusso non dispergantur Pastore: „ideo incumbendum est dilectioni vestræ, & bonis Sacerdotibus adnitendum, quatenus præeunte doctrina in unitatem fidei omnes, qui dispersi sunt, congregentur, & esse inexpugnabile unum corpus incipiat; quod si separetur in partes, ad omnes patebit lacerationis injurias, & ex sese pestem patietur internam, quando secum compago ipsa confligit?” (2) An non pestem patiemur internam, si Galliarum impiissimus Imperator dispersos congregans Cardinales, vi, aut dolo, libertatis tamen, devotionis, & pietatis nomine, quemlibet suis placitis faventem Pontificem electum promulgaret? Quid, quisque Episcopus tunc facere judicaverit, scire vellem: nonne alter ad alterum interrogabit in conflictu? *Quem dicunt homines esse Successorem Petri?* longinquarum Regionum Episcopi Europæ Episcopos interrogabunt; *ad nos autem sermo venit Cardinalem de Fesch, aut Talleyrand apostatam in sede Petri sedisse: hunc nos non agnoscimus; vos vero quem esse dicitis, ut Communionem vobiscum habeamus. vel non?* Quammaxime tristitia afficior, dum hæc, aliæque plura meminimi minantia mala: in tam gravi, imminentique periculo tantum silentium, & quod præveniendi mali remedia in mutua Episcoporum consensione non quærantur, hæc mei causa doloris, scribendique ratio: non in reprobum sensum, quæso, accipiatis.

(1) S. Cyp. Ep. ad Anton. 55. al 52.

(2) Innocent. Ep. 3. ad Syn. Toletan.

Ecclesiam Dei, Successores Apostolorum, quasi viduam plangite; plangendo tamen, non derelinquatis nos orphanos in afflictione clamantes. Vobis creditum est Regnum Dei, & Ecclesia ejus: Vos gregis Dominici Pastores à Magistro vocati estis: ovina pelle lupo ovile ingredi minatur: de omnibus nobis æterno Pastori rationem reddituri estis: Episcoporum Confratrum vestrorum in longinquis Insulis & Regnis degentium expectationi satisfacere debetis, ut non multis anxietatibus præpediti per viam non rectam fortasse ambulent: media huic fini consona vobismetipsis suppeditabit in vestra sollicitudine, in scientia Sanctorum, in Traditione Majorum, & in mutua Confratrum consultatione.

Tibi, Exme. & Emme. D. D. Cardinalis Ludovice de Borbon, tibi literas meas præsertim mittere, non tamen absque rubore, ausus sum: benigna acceptatione, quæso, suscipe: amabilis tua facies invitavit me, ingenita bonitas provocavit, perlustrata tuarum virtutum congeries attraxit; ideo etiam omnium Hispanorum reverentiam, & amorem meruisti: memoriam infortunati Regis nostri Ferdinandi quotidie honorantes jucundum tibi præstamus obsequium: cui alteri potius hanc meam mitterem Epistolam, qui in tanta animorum fluctuatione, & undequaque circumdantibus periculis totius Ecclesiæ unitatem minantibus grave pondus super humeros arripere feliciore valeat eventu? Episcopos Confratres tuos invita: Confratres meos etiam adhortare Presbiteros, ut præeant ante faciem vestram parare fluctuantes fidelium conscientias: lacrymantem Ecclesiam omnes respiciunt: ardentissimo affectu desiderio, cuncti adjutorium præstabunt: Tu vero incipe: Tui ad exemplar cæteri sequuntur: Petri navicula spumosis quatitur undis: velut strenui, ac fortissimi nautæ salvate, & ad felicem pacis, & unitatis portum nos omnes pervenire facite. „Æmulatores estote legis, & date animas vestras pro testamento Patrum vestrorum, & mementote operum Patrum, quæ fecerunt in generationibus suis, & accipietis gloriam magnam & nomen æternum.” (1)

Anno Incarnationis Domini nostri Jesu Christi millesimo octogentesimo decimo tertio, & Hispani Populi adversus Tyrannum Napoleonem dimicantis sexto, mensis Martii die quinta Gadibus scripsit humilimus subditus vester.

Valentinus de Ortigosa.

(1) 1. Machab. cap. 2. v. 50. 51.

Paulo antequam hanc meam typis mandarem epistolam, publice nuntiatum est Pio Septimo novum probationis genus à Napoleone parari. Omnibus notum est Pontificem Pium mira fortitudine olim Codicem Napoleonis libellum repudii permittentem, (f) minas & persecutiones contemnendo rejecisse, & nec vi oppressum consentire voluisse: nunc autem captiose & fraudulenter iterum idem opus aggredi tentat blanditiis & libertatis promissione; & sedem Pontificalem Avenione collocandam offerens constantiam Pontificis flectere vult, ut oleo Sancto liniat uxorem suam, potius concubinam, Imperatoris Francisci filiam, filiumque suum adulterinum consecret, & ita prima nunc vivente uxore Josephina, libellum repudii consensisse putetur, vel polygamiam auctoritate Apostolica confirmare videatur. Ecce homo versipellis sub cuius potestate tanto tempore ingemit, & ingemiscet Venerandus Petri Successor Pius. Fertur etiam, quamvis nisi certiora testimonia adsint, assensum præbere neutiquam debemus, Pontificem Pium Bullas confirmationis, vi à Napoleone illata, ad Episcopos Hispaniæ intrusos, & ab intruso Hispaniarum Rege Josepho de Buonaparte præsentatos mississe. Iterum dicam, absit à nobis talia credere, sed & iterum inquam, nil non aggredi, nil non subvertere intendit ingeniosa Tyranni malitia. Episcopi Sancti, „attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo.” Si forte talia evenire contingerit, cum Siricio Pontifice assidue clamabo „aut removeantur, quibus indigne ordo collatus est, aut ad nos nomina eorum deferantur, ut sciamus, à quibus nos abstinere debeamus.” (1)

(f) Code Civil des Français Edit. D'Herhan an. XII— 1804. Tit. V. cap. VII. de la dissolution du Mariage. Art. 227. Le Mariage se dissout par le divorce légalement prononcé: par la condamnation devenue définitive de l'un époux à une peine emportant mort civile. Pag. 52.— Tit. VI. cap. VI. des effets du divorce. Art. 295. Les époux qui divorceront pour quelque cause que ce soit, ne pourront plus se réunir.— Art. 297. Dans le cas de divorce par consentement mutuel, aucun des deux époux ne pourra contracter un nouveau mariage, que trois ans après la prononciation du divorce. Pag. 71.

(1) Ep. 10. ad Gallos n. 19. ap. Coustantium pag. 699.

(1) No. 10 al Glosa n. 12. de Consuetudin pag. 639.